

The key findings of the study give grounds to claim that taken all together the general principles of the local self-government in Ukraine, represented by international (supranational) and intrinsic (national) principles, form a holistic integrated system.

Key words: local self-government, the principle of local self-government, the principle of subsidiarity, the principle of decentralization, the system of principles of local self-government.

УДК 342.72

А. Гороть

Ретроспективний аналіз міжнародних норм захисту прав біженців та проблеми захисту прав біженців та внутрішньо переміщених осіб в Україні

У статті досліджуються проблеми імплементація міжнародних норм щодо надання притулку, визначення статусу біженця в національне законодавство. Національну нормативно-правову базу з регулювання правового статусу біженців сьогодні можна охарактеризувати як в основному сформовану, але незважаючи на це, чинне українське законодавство у сфері захисту прав біженців не можна назвати досконалим, оскільки ряд норм не відповідають міжнародним стандартам поведження з біженцями. Існує гостра потреба у визначенні та правовому врегулюванні правового статусу громадян України та інших осіб, які вимушено залишили місця свого постійного проживання. Зроблені державою першочергові кроки щодо вирішення нагальних проблем таких осіб не знімають потреби розв'язання цих завдань на теоретичному рівні, системно та комплексно.

Ключові слова: біженці, етнічні біженці, норми поведження з біженцями, правовий статус біженця, Україна.

Постановка наукової проблеми та її значення. Проблема правового статусу біженців має тривалу історію, проте досі не вирішена. Міжнародна спільнота докладает багато зусиль, щоб захистити цю уразливу групу населення шляхом розробки й прийняття міжнародних універсальних угод та удосконалення національного законодавства. Питання про біженців та внутрішньо переміщених осіб у глобальному масштабі залишається пріоритетним напрямком у діяльності Організації Об'єднаних Націй.

Для України особливої актуальності проблема захисту прав біженців, набула у зв'язку з історичними подіями, що мали місце під час та після розпаду СРСР та не втрачає своєї гостроти через географічне розташування України. Національну нормативно-правову базу з регулювання правового статусу біженців сьогодні можна охарактеризувати як в основному сформовану, але незважаючи на це, чинне українське законодавство у сфері захисту прав біженців не можна назвати досконалим.

Так, безпосередньо пов'язаною з питаннями статусу біженця на національному рівні є проблема притулку в Україні, питання надання статусу етнічним біженцям, та інші питання пов'язанні з проблемами біженців, тому дана проблема потребує дослідження.

Мета і завдання статті. В статті здійснено аналіз міжнародних норм захисту біженців, та визначено проблеми, пов'язані з правовим захистом цих осіб у і внутрішньому законодавстві України.

Вклад основного матеріалу. Міграційні процеси стали невід'ємною ознакою розвитку людства від самого його виникнення. Здебільшого люди залишали обжиті місця не з власної волі, а для того, щоб вижити, захистити власне життя. Вперше поняття «біженець» було сформульовано та уведено в міжнародне право на конференції 1926 р., учасники якої розробили та підписали Угоду про видачу посвідчень російським та вірменським біженцям. Ст. 2 Угоди визначила біженцем будь-яку особу відповідного походження (російського/вірменського), яка не користується захистом свого уряду і не набула іншого громадянства. У цьому формулюванні був використаний груповий (категорійний) підхід, і правовий статус встановлювався за трьома критеріями: національне (етнічне) походження; відсутність захисту рідної держави; відсутність іншого набутого громадянства [1].

Конвенція 1951 року, яка була підготовлена за рекомендацією заново заснованої Комісії ООН з прав людини, стала віхою у справі розробки норм поведження з біженцями. У статті 1 Конвенції

подається загальне визначення терміну «біженець». Цей термін поширюється на будь-яку особу, яка «в результаті подій, що відбулися до 1 січня 1951 року, і через цілком обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою раси, віросповідання, громадянства, належності до певної соціальної групи чи політичних переконань знаходиться поза країною свого громадянства і не може користуватися захистом цієї країни або не бажає скористатися таким захистом внаслідок таких побоювань; або, не маючи певного громадянства і знаходячись поза межами країни свого попереднього звичайного місця проживання в результаті подібних подій, не може або не хоче повернутися до неї внаслідок таких побоювань» [2].

Особа вважається біженцем згідно Конвенції 1951 року, якщо вона відповідає тим критеріям, що визначені в ній. Особа вважається біженцем до моменту надання їй статусу біженця офіційно, оскільки надання такого статусу не робить особу біженцем, а лише оголошує її такою. Тобто конкретна особа стає біженцем не в силу її визнання, а визнається такою, бо насправді є біженцем.

Також, у Конвенції встановлюються мінімально необхідні норми поведінки з біженцями, в тому числі основні їх права. У ній також визначається правовий статус біженців і містяться положення про їх права на заняття, яке приносить прибуток, і соціальне опікування, про посвідчення особи і проїзні документи, про застосування податків та їхнього права на вивіз свого майна в іншу країну, в яку їм надано право в'їзду для поселення.

Конвенція забороняє вислання або примусове повернення осіб, які мають статус біженців. У статті 33 Конвенції передбачається, що «країни, які домовляються, не будуть ніяким чином висилати чи повертати біженців на кордон країни, де їхньому життю чи свободі загрожує небезпека через расу, релігію, громадянство, належність до певної соціальної групи чи політичних переконань». Стаття 34 стосується натуралізації й асиміляції біженців. В інших положеннях Конвенції розглядаються такі права біженців, як право звернутися до суду, право на освіту, соціальне забезпечення, житло і свободу пересування [2].

В національному законодавстві також існує велика кількість нормативних актів для врегулювання проблем пов'язаних з правовим статусом біженця, оскільки проблема захисту прав біженців, яка набула особливої актуальності для України у зв'язку з історичними подіями, що мали місце під час та після розпаду СРСР, не втрачає своєї гостроти через географічне розташування України.

Досвід, набутий у перші роки незалежності України, переконав у необхідності якнайшвидшого врегулювання питань захисту біженців і шукачів притулку, тому історично склалося так, що Україна вжила відповідних заходів до надання згоди на обов'язковість Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців. Результатом законодавчої роботи за цим напрямом спочатку став прийнятий 24 грудня 1993 р. Закон України «Про біженців», а потім – прийнятий 21 червня 2001 р. новий Закон України «Про біженців», завдяки якому було загалом досягнуто відповідності норм українського національного законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері захисту прав біженців, передусім Конвенції про статус біженців 1951 р. та Протоколу щодо статусу біженців 1967 р. 10 січня 2002 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців». Відповідно до цього Закону Україна зобов'язалася виконувати вимоги зазначених міжнародно-правових актів.

Прийняття Конституції України також було важливим етапом у розвитку системи захисту прав біженців в Україні. Особливе значення у цьому контексті мають положення, що гарантують іноземцям і особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, а отже і біженцям, рівність прав, свобод і обов'язків із громадянами України (ст. 26), свободу пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України (ст. 33), забороняють будь-яке обмеження прав за ознаками раси, кольору шкіри, релігійної належності, за мовними або іншими ознаками (ст. 24), спрямовані на захист сім'ї, прав дитини (ст. 52), а також передбачають можливість надання іноземцям та особам без громадянства притулку в Україні (ст. 26) [3].

Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні дійшло висновку про те, що Конституція України відкриває широке правове поле для мігрантів, зокрема біженців і шукачів притулку. Відповідні конституційні норми є демократичними, відповідають рекомендаціям ООН, Ради Європи, ОБСЄ та інших міжнародних організацій у цій сфері.

Ще одним важливим кроком на шляху імплементації норм міжнародного права щодо вдосконалення системи захисту прав біженців, шукачів притулку в Україні та інших вразливих категорій осіб стало прийняття 8 липня 2011 року Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», який замінив Закон України «Про біженців».

Новий Закон, прийнятий з метою наближення до стандартів захисту ЄС, значно розширив коло осіб, яким надається захист в Україні, забезпечивши законодавче врегулювання проблеми додаткового (гуманітарного) та тимчасового захисту осіб, які не підпадають під ознаки біженця, але також потребують захисту. Крім того, до переваг цього Закону можна віднести поліпшення захисту неповнолітніх дітей біженців, встановлення єдиної довідки про звернення за захистом в Україні та положення про видачу дозволу на проживання одночасно з визнанням статусу біженця [4].

Але, даний закон викликав в УВКБ ООН певні застереження. Згідно даного застереження певні положення закону потребували уточнення та доопрацювання, деякі з них були виправлені внаслідок змін до законодавства, інші залишаються актуальними і даний час, зокрема це стосується ст. 3. Заборона вислання або примусового повернення. Формулювання неточно відповідає ст. 33 Конвенції 1951 року і повинно бути переглянуте з метою включення фрази «не будуть жодним чином висилати або повертати біженців до кордонів країни, де їхньому життю чи свободі загрожуватиме небезпека...». В іншому випадку, концепція заборони вислання може бути витлумачена занадто вузько. Крім того, захист від примусового повернення поширюється тільки на біженців та осіб, які отримали додатковий або тимчасовий захист. Закон не забороняє примусове повернення осіб, які шукають статус біженця, які чекають остаточного рішення щодо їх заяви про надання статусу біженця / додаткового захисту.

Потребують уточнення і деякі інші статті зокрема на увагу заслуговує ст. 6. Невизнання біженцем осіб, які мають статус біженця в іншій країні. Законодавство відмовляє у наданні статусу біженця людині, «яка була визнана біженцем або особою, що потребує додаткового захисту в третій безпечній країні до прибуття в Україну». Проте, УВКБ ООН відзначає, що країна може вважатися першою країною притулку, лише за умови, що особа все ще може скористатися захистом, яким він/вона користується в цій країні. Захист повинен бути ефективним і доступним на практиці та повинен відповідати стандартам, зазначеними в Конвенції 1951 року. Ці гарантії повинні бути додані, інакше у захисті може бути відмовлено біженцям, які вже не можуть отримувати захист у своїй першій країні притулку. Заслуговують на увагу і доопрацювання питання присвяченні оформленню документів, питанню законних представників неповнолітніх без супроводу та інвалідів, оскільки законодавство не зобов'язує міграційну службу забезпечити законного представника для таких осіб. Доступ до інформації про процедуру надання статусу біженця також не достатньо врегульований. Законодавством не визначено і термін дії довідки про звернення за захистом. Термін дії цього документа не визначено, і чітко не вказано, що термін дії документа може бути продовжений. Також щодо конфіденційності і країна походження, то там лише зазначається, що органи виконавчої влади «повинні уникати» надсилання запитів з персональними даними заявників до країни походження заявників [4].

Потребують уточнення і процедурні правила щодо позбавлення статусу біженця. Оскільки, ст. 11 в даний час не надає ніяких процесуальних гарантій під час розгляду органами влади питання про позбавлення статусу біженця. Для забезпечення належної правової процедури такі гарантії повинні бути визначені. Щодо підстав для втрати статусу біженця, то список підстав включає «був наданий притулок або дозвіл на проживання в іншій країні». Даної підстави немає серед тих, що вказані в Конвенції 1951 р., і вона мала би бути виключена. Особі має бути гарантовано, що вона на практиці зможе отримати ефективний захист в тій країні.

Також, ст. 11.5 стаття дозволяє скасувати статус біженця, якщо особу «залучено до діяльності, яка становить загрозу національній безпеці, суспільному ладові чи здоров'ю населення України». Не достатньо конкретизовані і положення ст. 13.1, щодо доступу до УВКБ ООН. Дана стаття суворо обмежує доступ УВКБ ООН до осіб, якими воно опікується.

Певні суперечності викликає ст. 20 «Права особи, яка користується тимчасовим захистом». Очевидно, що цим людям надано відчутно більше прав, ніж визнаним біженцям. Для цього, більш прихильного, ставлення не надано жодного обґрунтування. Наприклад, визнані біженці мають право «проживати з родичами, у готелі, в орендованому помешканні або у центрах тимчасового розміщення біженців». Таке формулювання не гарантує біженцям безкоштовного проживання. Тим часом, особи, яким надано тимчасовий захист, мають право на «безкоштовне проживання у місцях, що підходять для тимчасового проживання». Біженцям не гарантовано право на їжу, медичну допомогу чи одяг, – тоді як особи, яким надано тимчасовий захист, отримують ці права [4]. Це призводить до дискримінації біженців (порушення ст. 2 Конвенції 1951 року). У питаннях отримання житла, біженців ставлять у менш сприятливе становище, порівняно із особами, яким надано тимчасовий захист (порушення Ст. 21 Конвенції 1951 року).

Таким чином, порівняльний аналіз статей Конвенції про статус біженців 1951 р. та чинного

законодавства України свідчить наявність істотних протиріч між ними. З одного боку зобов'язання щодо захисту біженців, закріплені в національному законодавстві України, є певною мірою ширшими, ніж ті, що передбачені Конвенцією, а з іншого боку не відповідають їй.

Також на увагу заслуговують і проблеми імплементації норм пов'язані із наданням статусу внутрішнім переселенцям. Традиційно вважалося, що внутрішні переміщення – у компетенції суверенних держав, а не міжнародних структур (крім Червоного Хреста, який наглядав за виконанням Женевських конвенцій 1949 р. щодо захисту цивільного населення під час збройних конфліктів). Проте поступово формувалося розуміння необхідності вироблення спільних підходів до розв'язання проблем осіб, переміщених в межах власних країн, та надання суверенним державам міжнародної допомоги в цій сфері.

З метою вирішення означеного питання з 1972 р. мандат УВКБ ООН було розширено, сфера його компетенції охопила проблеми внутрішньо переміщених осіб. У 1998 р. представником Генерального секретаря ООН з питань внутрішньо переміщених осіб підготовлено Керівні принципи з питань щодо переміщення осіб в середині країни. ООН в своїх резолюціях систематично закликає держави, в яких є внутрішньо переміщені особи, створити дієву систему правових норм, що регулюють переміщення всередині країни, з урахуванням Керівних принципів. Питання внутрішньо переміщених осіб стали частиною міжнародного гуманітарного права та потребують свого правового урегулювання в країнах, де виникають масові випадки виникнення внутрішньо переміщених осіб, стають обов'язковими для вирішення владою цих країн [5, с. 7].

Оскільки Україні доводиться терміново розробляти законодавство щодо внутрішньо переміщених осіб, тобто у сфері, де до цього часу жодних напрацювань не існувало, Керівні принципи видалися надійним орієнтиром для українських законотворців і були ретельно вивчені та враховані. По-перше, в них акумульовано головні висновки світової політичної думки щодо проблеми, а по-друге, норми основних міжнародно-правових документів із захисту прав людини, на яких базуються Керівні принципи і під якими стоїть підпис України, є частиною національного законодавства.

Переміщені всередині країни особи користуються, на основі повної рівності, тими ж передбаченими міжнародним правом і національним законодавством правами і свободами, якими користуються інші особи в їхній країні. Вони не повинні зазнавати дискримінації при здійсненні будь-яких прав і свобод на тій підставі, що вони є переміщеними всередині країни особами.

На владу держави покладається основний обов'язок і відповідальність за надання захисту та гуманітарної допомоги переміщеним усередині країни особам, які знаходяться під її юрисдикцією. Переміщені всередині країни особи мають право просити і отримувати у цієї влади захист і гуманітарну допомогу. За звернення з таким проханням вони не підлягають переслідуванню або покаранню.

Певні суперечності виникають норми Закону «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», прийнятого 20 жовтня 2014 року. Згідно даного Закону внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [6].

Процедура надання статусу внутрішньо переміщеної особи в Україні регулюється згаданим вище Законом України та Постановою Кабінету міністрів від 1 жовтня 2014 року «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» [7].

Документом, яким одночасно підтверджується факт внутрішнього переміщення та закріплюється такий статус є довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Підставами для взяття на облік внутрішньо переміщеної особи є наявність реєстрації місця проживання на території, де виникли обставини, зазначені в статті 1 Закону, на момент їх виникнення [6].

Довідка є документом, який видається громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають на території України і переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції або змушені були покинути своє постійне місце проживання в населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, і перемістилися в населені пункти, на території яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі [7].

Разом із видачею довідки здійснюється реєстрація місця проживання внутрішньо переміщеної

особи Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи на період наявності підстав, зазначених в Законі. [6].

Проблема надання притулку в Україні є дискусійною та недостатньо розробленою як на законодавчому, так і на академічному рівнях. Щодо законодавства України в цій сфері, то можна сказати, що Закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» спрямований на вирішення першочергових питань з обліку та життєзабезпечення внутрішньо переміщених осіб та членів їх сімей у нових умовах проживання, спрощення порядку тимчасової реєстрації вимушених переселенців, містить норми щодо удосконалення порядку та скорочення граничних строків розгляду заяв про оформлення, переоформлення, продовження соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, забезпечення їх соціальними та медичними послугами, але багато питань ще потребують вирішення.

Висновки. Проблеми, пов'язані з наданням притулку в нашій країні, викликані неефективною роботою відповідних державних органів. Адже часто не зрозуміло, на підставі чого виносяться ті чи інші рішення, чому одній людині відмовляють, а іншій дають статус біженця. Іноді процедура отримання статусу триває роками. Весь цей час люди перебувають в Україні без документів, що посвідчують їх особу, крім довідки міграційної служби про звернення на отримання статусу біженця.

Що ж до усунення недоліків, то, безперечно, українське законодавство потребує внесення відповідних змін, доповнень та уточнень. Однак багато що залежить також від розумної практики застосування правових норм посадовими та службовими особами, оскільки саме вони зрештою приймають рішення, які здатні суттєво вплинути на подальше життя заявника.

Джерела та література

1. Угода про видачу посвідчень особи російським та вірменським біженцям від 12 травня 1926 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/Agreement%201926.pdf>.
2. Конвенція про статус біженців від 28 лип. 1951 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
3. Конституція України: прийнята на 5-тій сесії ВР України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
4. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 59. – Ст. 2347.
5. Смит П. Лица, перемещенные внутри страны / П. Смит // UNHCR. – COL. – 2007. – 14 с.
6. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 1. – Ст. 1.
7. Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції: Постанова КМУ від 1 жовтня 2014 р. № 509 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-п>.

Гороть А. Ретроспективний аналіз міжнародних норм захисту прав беженців и проблемы защиты прав беженцев и внутренне перемещенных лиц в Украине. В статье исследуются проблемы имплементации международных норм о предоставлении убежища, определения статуса беженца в национальном законодательстве. Национальную нормативно-правовую базу по регулированию правового статуса беженцев сегодня можно охарактеризовать как в основном сложившуюся, но, несмотря на это, действующее украинское законодательство в сфере защиты прав беженцев нельзя назвать совершенным, поскольку ряд норм не соответствуют международным стандартам обращения с беженцами. В последнее время в Украине возникла острая потребность в определении и правовом урегулировании правового статуса граждан Украины и других лиц, вынужденно покинувших места своего постоянного проживания. Сделанные государством первоочередные шаги по решению насущных проблем таких лиц не снимают необходимости решения этих задач теоретически, системно и комплексно.

Ключевые слова: беженцы, этнические беженцы, нормы обращения с беженцами, правовой статус беженца, Украина.

Horot A. Retrospective Analysis of the International Norms of Refugee Rights Protection and the Issues of Refugees or Internally Displaced Persons Legal Protection in Ukraine. The article examines the problem of implementation of the international norms on providing refugees with asylum, the procedure of granting status of refugee in the national legislation. The author states that national legal

framework regulating the legal status of refugees in Ukraine today can be described as basically formed. However, the current Ukrainian legislation on refugee protection can not be called perfect, since a number of norms do not meet international standards for the treatment of refugees. The study reveals that in Ukraine today there is an urgent need to define and legalize the legal status of those citizens of Ukraine and those persons who have forcedly left their permanent residences in the Autonomous Republic of Crimea, Luhansk and Donetsk regions. The steps taken by the state to solve the urgent problems of such persons do not eliminate the need for solving these tasks at the theoretical level and do it systematically and comprehensively.

Key words: refugees, ethnic refugees, refugee treatment standards, refugee legal status, Ukraine.

УДК 347.73

Г. Наконечна

Зовнішній державний борг України: реалії сьогодення

Розглядаються теоретичні засади державного зовнішнього державного боргу, проаналізовано основні причини виникнення зовнішнього державного боргу, а також сучасні механізми врегулювання даного питання та їх ефективність. Ефективне управління зовнішнім державним боргом дозволить уникнути кризових ситуацій та перевантаження видаткової частини державного бюджету і, як наслідок, покращити рівень життя населення та відновити статус України як надійного та перспективного партнера на міжнародних ринках капіталів.

Ключові слова: державний борг, зовнішній державний борг, державні запозичення, боргові зобов'язання, зовнішні кредитори.

Постановка наукової проблеми та її значення. Державний борг є органічною складовою фінансових систем переважної більшості країн світу та дієвим інструментом реалізації економічної стратегії держави. На сучасному етапі, державний борг України в силу певних економічних, політичних, соціальних чинників збільшує свої масштаби. Загострює ситуацію конфлікт на сході країни та безперервні політичні гонитви за владу, які крім спустошення державної казни, тотального виснаження всіх сфер економіки країни та підвищення рівня бідності населення ніякого позитивного результату не принесли. Тому, основним завданням сьогодення є врегулювання питання фінансового забезпечення держави та погашення всіх боргових зобов'язань.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Теоретичні розробки щодо проблеми державного боргу та державного кредиту досліджували Л.М. Алексєнко, В.Д. Базилевич, О.Д. Василик, В.В. Козюк, О.Р. Романенко, К.В. Павлюк, В.А. Федоров, В.М. Федоров, С.І. Юрій та інші. Дослідженню проблем правового регулювання державного боргу великою мірою сприяли науково-теоретичні дослідження І.Б. Заверухи; механізм управління та обслуговування державного боргу у своїх працях висвітлювали Т.Г. Бондарук, Л.Ю. Бородій, Н.П. Костюк, Г.В. Кучер, Н.С. Хитрук та ін.

Зокрема, аналіз сучасного стану державного боргу та ключові напрямки забезпечення боргової безпеки України розкрито в наукових працях Л.П. Лондар; формування зовнішнього державного боргу України та фінансовий механізм його регулювання в умовах глобалізації – в праці К.Л. Фурманець; державний внутрішній та валовий зовнішній борг України – в своїх працях О.С. Ривак та інші. Однак, варто більше уваги приділити дослідженню сучасного стану формування та управління державним боргом.

Метою статті є аналіз фінансово-правових аспектів зовнішнього державного боргу та дослідження ключових напрямків забезпечення боргової безпеки України.

Завданнями цієї статті ми вважаємо: 1) визначити основні фінансово-правові аспекти зовнішнього державного боргу; 2) дослідити ступінь заборгованості держави зовнішнім кредиторам, а також чинники, які впливають на боргову політику Уряду; 3) визначити сучасні механізми врегулювання питання державного боргу, проаналізувати їх ефективність.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Найболючішою проблемою фінансової системи України впродовж останніх років є критичний стан державного боргу, оскільки зростання до загрозливих параметрів боргового навантаження, надмірне